

Het langetermijngeheugen

De meeste leerlingen lezen geen papieren kranten meer. Deze zijn door het dagelijkse elektronische informatiebombardement gesneuveld. Wat de kranten betreft ga ik me steeds meer een dinosauriër onder mijn studenten en leerlingen voelen. Ik lees *NRC Handelsblad*, *de Volkskrant*, het *Reformatorisch Dagblad* en *Trouw*.

Hoewel leerlingen doorgaans goed op de hoogte zijn van (de onderwerpen in) het nieuws, komt dat dus niet door het lezen van de papieren krant. De smartphone loodst onze leerlingen langs populaire websites waardoor ze van elke aanslag en ontvoering op de hoogte zijn. Google, Twitter en Facebook zijn de bekendste voorbeelden. Voor nieuws zijn er sites als *Nu.nl*, *NOS* en *Telegraaf*. Ongetwijfeld is er onderzoek gedaan naar de verschillen tussen generaties op dit gebied en het is een interessante vraag hoe groot deze zijn. Ik denk dat ze kleiner zijn dan menig een vermoedt. Maar zonder me nu rechtstreeks aan te sluiten bij cultuurpessimisten die overal verval zien, waag ik de stelling dat het alleen digitaal koppensnellen van de oneindige stroom van informatie niet onproblematisch is. Vraag een geschiedeniscollega

naar de kern van ons vak en u krijgt te horen dat dat historisch en kritisch leren denken en redeneren is. Ik denk dat dit zich moeilijk verhoudt tot de eendagsvliegen van Google, *Nu.nl* en Facebook. Dat zijn namelijk zeer beperkte bronnen. Wie maalt er intussen nog om VVD-voorzitter Henry Keizer, om schandalen bij profclubs, het busongeluk, het ontslag van de FBI-directeur, een cyberaanval, de strapatsen van Erdogan en de opgewonden standjes rond de kabinetsformatie? We moeten het in de geschiedenisles van andere bronnen hebben. Ik lees mijn krant dan ook niet voor het nieuws, maar voor de achtergrondartikelen en de duiding. Want zeg nou zelf, wat we vandaag nieuwsfeiten noemen, is morgen oubakken en vergeten. Dan rest ons de krant alleen nog als verpakking voor de vis.

Het gaat niet om incidenten, maar om structuren. Wat zijn de trends in onze samenleving en de wereld? Wat staat er straks in de geschiedenisboeken, al dan niet in digitale vorm, over 'onze tijd'? De discussies over het klimaat, populisme en nationalisme, 'Europa' en de vijf i's (immigratie, integratie, islam, identiteit, internationalisering) zal in elk geval nog een poosje voortduren. De verlichting is tegen zijn grenzen opgelopen. Pim Fortuyn en zijn erfenis, *De Telegraaf*, het populisme en *GeenStijl* zijn symbolen van de contraverlichting. Wat dat betreft zijn mediawijsheid en geschiedenis een prachtcombinatie. Ze richten zich allebei meer op het langetermijngeheugen van de mensheid dan op de korte termijn.

Ter afsluiting een opdracht. Waarom liepen in januari 2015 progressieve mensen met het bord

'Waarom mag je wel gelovigen, maar geen vrouwen beledigen?'

'Je suis Charlie' door de straten, terwijl in mei jongstleden 140 progressieve vrouwelijke journalisten en publicisten in een paginagrote advertentie in de *Volkskrant* te hoop liepen tegen *GeenStijl* en adverteerders opriepen hierbij te vertrekken? Waarom mag je wel gelovigen, maar geen vrouwen beledigen of discrimineren?

Door eigentijdse achtergrondverhalen met hun duiding uit verschillende kranten achter elkaar te plakken, krijgen we een mooi nieuw geschiedenisboek. Daarbij helpen we de leerlingen zich oordelen te vormen waarbij we onze eigen standplaatsgebondenheid verdisconteren. En juist ook in de geschiedenisles komt de vraag naar voren: confessioneel, sociaal en liberaal, vanwaar komt uw moraal? ■

Ton van der Schans is voorzitter van de VGN. Hij werkt als docent geschiedenis op de Driestar Hogeschool (pabo) in Gouda.